

חסמים לטיפול בנשים המתמודדות עם אלימות מצד בן זוג וממצוקה נפשית בעקבות

הרפורמה בבריאות הנפש

דר' ניווין עלי-סאלח דראושה

בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש לואיס וגבי וייספלד למדעי החברה, אוניברסיטת בר אילן

פרופ' ניהאיה דאוד

בית הספר לבריאות הציבור, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בר אילן

רקע

נשים נפגעות אלימות מצד בן זוג (אמב"ז) סובלות יותר מבעיות בריאות פיזיות ונפשיות. צרכיהן הבריאותיים של נשים נפגעות אלימות (אמב"ז) הסובלות גם ממצוקה נפשית הינם מורכבים ובעלי היבטים רבים. הרפורמה בבריאות הנפש (ברה"ן) בישראל משנת 2015, דרכה אספקת השירותים עברה ממשדד הבריאות לקופות חולים יצרה חלון הזדמנויות חדש להעלאת ושיפור הנגישות ואיכות השירותים עבור נשים נפגעות אמב"ז הסובלות ממצוקה נפשית. יחד עם זאת, הרפורמה הציבה גם כן אתגרים חדשים ורבים בפני הנשים לקבלת מענים לטיפול ברה"ן.

מטרות

- מיפוי המענים הקיימים ובדיקת זמינותם ונגישותם עבור נשים אמב"ז.
- זיהוי החסמים והגורמים התומכים לנגישות לשירותי ברה"ן לנשים נפגעות אמב"ז.
- זיהוי חסמים וגורמים תומכים לנגישות לשירותים בקרב נשים מקבוצות מיעוט אתני/לאומי נפגעות אמב"ז (מהגרות מחבר העמים לשעבר ואתיופיה, נשים חרדיות, נשים ערביות).
- גיבוש המלצות לצורך שיפור הנגישות לשירותים במערך ברה"ן תוך מתן דגש על שירותים המכירים במורכבות הצרכים של נשים נפגעות אמב"ז שסובלות ממצוקה נפשית.

שיטות המחקר

מחקר איכותני שכלל ראיונות עומק עם:

- 19 קובעי מדיניות ומנהלים בכירים ממשדדי העבודה והרווחה ומשדד הבריאות.
- 4 מנהלות מקלטים לנשים נפגעות אלימות במשפחה.
- 34 נשים נפגעות אמב"ז השוהות ב- 8 מקלטים הסובלות ממצוקה נפשית.
- נערכו 6 קבוצות דיון עם 30 עו"סיות מתחום אלימות במשפחה ממשדדי העבודה והרווחה, הבריאות ושירותי הבריאות בקהילה. המשתתפים/ות נשאלו על מערך המענים הקיים, הטיפול והחסמים העומדים בפני הנשים לטיפול בשירותי בריאות הנפש.

ממצאים

המלצות מעשיות

1. פיתוח ממשקים משותפים של משדדי הבריאות והרווחה ומשדדים אחרים שנוגעים לסוגייה. ממשקים אלה יכולים לסייע בפיתוח נהלים לעבודה משותפת, העברת מידע, והוראות ברורות לטיפול בנשים אשר סובלות מבעיה כפולה.
2. בניית מודל מקצועי לשיתוף פעולה בטיפול בבעיה תוך פיתוח הכשרה משותפת של מטפלים מהרווחה ומהבריאות בנושא אלימות נגד נשים על סוגיה לרבות אלימות מצד בן הזוג.
3. הקצאת תקציבים ייעודיים לטיפול בבעיה הכפולה ברה"ן ואלימות מצד בן הזוג, לצורך פיתוח מסגרות טיפול הולמות וייעודיות.
4. בניית פורומים בין משדדים (רווחה, בריאות, פנים, משטרה, משפטים, שיכון וחינוך) ברמה הארצית וברמות מחוזיות וישוביות.

